

بررسی رفتار اطلاع‌یابی اعضای هیأت علمی دانشگاه شاهد در کسب اطلاعات^(۱)

نویسنده: حمزه علی نورمحمدی*

* مربی گروه کتابداری دانشکده علوم انسانی دانشگاه شاهد

چکیده

رفتارهای اطلاع‌یابی جنبه‌های گوناگونی همچون انگیزها و اهداف جستجوی اطلاعات، و نوع و ماهیت اطلاعات را مورد بررسی قرار می‌دهد. همچنین به نوع اطلاعات مورد نیاز، رفتارهای ارتباطی و استفاده از کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی اشاره می‌کند. در این مقاله براساس پژوهش انجام شده تلاش گردیده که رفتارهای اطلاع‌یابی اعضای هیأت علمی دانشگاه شاهد در کسب اطلاعات علمی و فنی نشان داده شود. هدف از انجام دادن پژوهش، تعیین نوع منابع مورد نیاز، اهداف جستجوی اطلاعات و عوامل مؤثر بر عدم دستیابی به اطلاعات مورد نیاز اعضای هیأت علمی دانشگاه شاهد است و در این خصوص گروه‌های پزشکی و غیرپزشکی در استفاده از اطلاعات، جامعه پژوهش را تشکیل داده‌اند.

واژه‌های کلیدی: رفتار اطلاع‌یابی، اعضای هیأت علمی دانشگاه شاهد، موانع دستیابی به اطلاعات، منابع کسب اطلاعات

دوماهنامه علمی - پژوهشی

دانشگاه شاهد

سال نهم - شماره ۳۶

دی ۱۳۸۰

مقدمه

در عصر الکترونیک بسیاری از فعالیت‌های انسان وابسته به رایانه‌ها و ارتباطات از راه دور است و به یاری پیشرفت‌های علمی و فنی، تحول زیادی در امور دستیابی به منابع و اطلاعات روی داده است. دستیابی همگانی به رایانه‌ها در بخش آموزش عالی و سایر امور خدماتی به دلیل افزایش قدرت رایانه‌ها در پردازش اطلاعات، به منزله دستاوردهای فکری و علمی انسان به تدریج نمایان می‌شود. در جامعه امروز، اشاعه سریع و صحیح اطلاعات

امری ضروری است که ساختار ارتباطی بدون کاغذ، این سرعت را تضمین می‌کند.

با توجه به حجم روزافزون اطلاعات و به منظور صرفه‌جویی در وقت و هزینه، نیاز به کسب دانش نوین اطلاع‌رسانی و شناخت نیازهای اطلاعاتی متخصصان آموزش امری ضروری است. جوامع امروزی صحنه ارتباطات نزدیک‌بین انسان‌هایند. دانش بشری و اطلاعات موجود با پیدایش صنعت چاپ، پیشرفت‌های اعجاب‌آور علوم، و فنون استفاده از رایانه‌ها در امور جاری، همواره در

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی است که در شورای پژوهشی دانشگاه شاهد به تصویب رسیده و به اجرا درآمده است.

از منابع، منابع اطلاعاتی و نتایج حاصل از اطلاع‌یابی. همچنین معلوم شده که مهندسان ۲۰ تا ۸۰ درصد وقتشان را صرف اطلاع‌یابی می‌کنند و رفتارهای اطلاع‌یابی متخصصان در گروه‌های مختلف با هم تفاوت دارد [۶]. ادوارد لاماند و تولانچ ماتشوا رفتارهای اطلاع‌یابی را در دانشکده علوم دانشگاه بوتسوانا مورد بررسی قرار دادند طبق این بررسی، پژوهشگران این دانشکده بیش‌تر به مجلات و منابع درسی وابسته بودند و بیش‌تر از ۵۷ درصد آن‌ها از روش‌ها و تکنولوژی‌های نو در جستجوی اطلاعات استفاده کرده‌اند. مهم‌ترین دلیل استفاده از اطلاعات، تدریس و آموزش (۸۸ درصد) عنوان شده است [۷].

شاهین مجید در سال ۲۰۰۰ مطالعه‌ای را برای شناخت رفتارهای دانشمندان در مالزی انجام داد. در این مطالعه، دانشمندان ۱۶ درصد از وقتشان و اساتید دانشگاه‌ها ۹/۳ درصد از وقتشان را صرف مطالعه و پیشینه تحقیق می‌کنند. درخصوص منابع رسمی اطلاعات، مجلات و مقالات نقد و بررسی در رتبه اول اهمیت قرار دارند و ارتباط با همکاران متخصص در تبادل اطلاعات از منابع مهم غیررسمی به‌شمار می‌آید [۸].

روش پژوهش

در این پژوهش از روش توصیفی - تحلیلی استفاده شده است. جامعه مورد بررسی، تمامی اعضای هیأت علمی دانشگاه شاهد بودند که در دو گروه پزشکی و غیرپزشکی فعالیت دارند. به‌منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش، بدین ترتیب که:

- بین گروه‌ها (پزشکی و غیرپزشکی) در استفاده از اینترنت تفاوت معنادار وجود دارد؛
- بین گروه‌ها (پزشکی و غیرپزشکی) در استفاده از لوح‌های فشرده نوری تفاوت معنادار وجود دارد، از آزمون کای دو استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

هدف اصلی پژوهش، بررسی رفتارهای اطلاع‌یابی اعضای هیأت علمی دانشگاه شاهد در کسب اطلاعات علمی بوده و اهم یافته‌ها به‌صورت زیر است:

توزیع اطلاعات جمعیت‌شناسی نشان داد که از جامعه مورد پژوهش ۷۳ درصد مذکر و ۲۷ درصد مؤنث هستند. بیش‌ترین توزیع فراوانی اعضای هیأت علمی، مربوط به دانشکده پزشکی (۲۸/۳ درصد) و کم‌ترین مربوط به دانشکده کشاورزی (۵/۹ درصد) است. از لحاظ سابقه کار بیش‌ترین پاسخ‌دهندگان (۴۱/۴ درصد) ۵ تا ۸ سال

حال افزایش است [۱]. بنابراین دسترسی سریع و به موقع به دانش بشری در امر تحقیق و تدریس و کارهای علمی، ضروری به‌نظر می‌رسد. امروز شیوه‌های جستجو اطلاعات با گذشته تفاوت فاحش دارد، به نحوی که عمده‌ترین منابع دسترسی به اطلاعات، بانک‌های اطلاعات و اینترنت است. آگاهی از رفتار اطلاع‌یابی متخصصان آموزشی در دانشگاه‌ها همواره رهگشای دست‌اندرکاران کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در مجموعه‌سازی و برنامه‌ریزی برای آینده است [۲]. از آن‌جا که پایگاه‌های اطلاعاتی بدون شناخت کافی از مراجعان خود، رفتارهای اطلاعاتی نمی‌توانند خدمات مناسب ارائه کنند، نتایج این تحقیق می‌تواند راه‌حل مناسبی را به مدیران کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی برای اصلاح روش‌ها و خدمات اطلاع‌رسانی ارائه کند؛ چراکه ارائه خدمات مناسب از یک‌سو، هزینه‌های غیرضروری را کاهش می‌دهد و از سوی دیگر موجب جهت دادن به مجموعه‌سازی و ارائه خدمات مناسب می‌گردد.

پژوهش‌های متعددی در این خصوص انجام گرفته است که نشان می‌دهد انگیزه‌های مختلفی برای جستجوی اطلاعات وجود دارد. از جمله، نتایج یک تحقیق نشان داد که بیش‌ترین انگیزه اعضای هیأت علمی در رشته مکانیک برای جستجوی اطلاعات، روزآمد کردن تخصصی و افزایش مطلوبیت در تدریس است. استادانی که دارای مدرک بالاتر بودند انگیزه بیش‌تری برای انتشار مطالب داشتند [۳]. در تحقیق نورمحمدی مهم‌ترین مجرای غیررسمی دسترسی به اطلاعات برای متخصصان مراکز تحقیقات مهندسی، تجارب شخصی و حضور در گردهمایی‌های داخل کشور عنوان شده است. ۳۱/۴ درصد متخصصان برای کسب اطلاعات علمی از اینترنت استفاده کرده‌اند [۲]. در بررسی میهن‌دوست، انگیزه اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران در جستجوی اطلاعات، روزآمد کردن اطلاعات و افزایش مطلوبیت کارایی در تدریس عنوان شده است [۴]. در پژوهش نوروزی، کتابداران نقش عمده‌ای را در جستجوی اطلاعات پژوهشگران تربیت مدرس ایفا کرده‌اند و بیش‌ترین استفاده از اینترنت، تهیه مقالات نشریات الکترونیکی و استفاده از فهرست‌های سایر کتابخانه‌ها ذکر شده است [۵]. لکی، پتی‌گریو و سیلوا این مدلی را برای ساختار اطلاع‌یابی متخصصان در سال ۱۹۹۶ ارائه کرده‌اند که برگرفته از تحقیقات انجام شده بر روی مهندسان، متخصصان بهداشت و حقوقدان‌ها است. در این تحقیق، شش عامل اصلی ارزیابی شدند که عبارت بودند از: نقش فعالیت‌ها، وظایف شغلی، ویژگی‌های نیاز اطلاعاتی، آگاهی

سابقه فعالیت دارند.

۵۶/۶ درصد پاسخ دهندگان دارای مدرک دکتری و بالاتر، ۳۲/۲ درصد دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۹/۲ درصد، دانشجوی دوره دکتری بوده‌اند.

اطلاعات جدول ۱ نشان می‌دهد که ۵۶/۶ درصد پاسخ دهندگان دارای مدرک دکترا و بالا، ۳۲/۲ درصد مدرک کارشناسی و ۹/۲ درصد دانشجوی دوره دکترا می‌باشند.

جدول ۱ توزیع فراوانی مدرک تحصیلی اعضاء هیأت علمی دانشگاه شاهد

مدرک تحصیلی	فراوانی	درصد
کارشناس ارشد	۴۹	۳۲/۲
دانشجوی دکتری	۱۴	۹/۲
دکتری و بالاتر	۸۶	۵۶/۶
نامعلوم بودن مدرک تحصیلی	۳	۲
جمع	۱۵۲	۱۰۰

اطلاعات جدول ۲ بیان می‌کند که غالب اعضای هیأت علمی، یعنی ۹۲/۸ درصد آن‌ها، هدف از جستجوی اطلاعات را «تدریس» اعلام کردند. ۸۸/۸ درصد پاسخ‌ها مربوط به «پژوهش» است. کم‌ترین انگیزه جستجوی اطلاعات در بین پاسخ دهندگان مربوط به ارضای شخصی

در افزایش معلومات (۴۱/۴ درصد) است.

جدول ۳ نشان می‌دهد که ۷۵ درصد پاسخ دهندگان، برای کسب اطلاعات، از اینترنت استفاده می‌کنند. از لحاظ درصد استفاده، کل گروه پزشکی ۸۳/۳ درصد و گروه غیرپزشکی ۶۶/۲ درصد از این امکان استفاده می‌کنند. همچنین تجزیه و تحلیل یافته‌ها نشان می‌دهد که فقط ۵/۲ درصد از استفاده کنندگان، تأثیر این منبع را خیلی ضعیف ارزیابی کرده‌اند و ۸۲/۵ درصد آن را عالی می‌دانسته‌اند.

اطلاعات جدول ۴ بیانگر این مطلب است که ۵۹/۲ درصد از این منابع کسب اطلاعات علمی و فنی بهره برده‌اند. در واقع می‌توان گفت که ۷۰/۵ درصد از گروه پزشکی و ۴۷/۳ درصد از گروه غیرپزشکی از این منابع سود جسته‌اند. ۸۸/۹ درصد استفاده کنندگان تأثیر این منابع را عالی و ۱۱/۱ درصد ضعیف ارزیابی کردند.

اطلاعات جدول ۵ نشان می‌دهد که بیش‌ترین پاسخ دهندگان (۳۶/۲ درصد) از همکاران خود در جستجو و جمع‌آوری اطلاعات استفاده می‌کنند. کم‌ترین پاسخ دهندگان (۲ درصد) از دانشجویان خود در کسب اطلاعات سود می‌برند.

جدول ۲ توزیع فراوانی انگیزه‌های هیأت علمی از جستجوی اطلاعات *

انگیزه‌های جستجوی اطلاعات	گروه‌ها		پزشکی		غیرپزشکی		کل	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
تدریس	۷۳	۹۳/۵	۶۸	۹۱/۹	۱۴۱	۹۲/۸		
شناسایی منابع	۳۹	۴۶/۱	۳۸	۵۱/۴	۷۷	۵۰/۷		
امور پژوهش	۷۱	۹۱	۶۴	۸۶/۵	۱۳۵	۸۸/۸		
انتشار مطالب علمی	۴۵	۵۷/۷	۳۹	۵۲/۷	۸۴	۵۵/۳		
ارضای شخصی در افزایش معلومات	۳۸	۴۸/۷	۲۶	۳۵/۱	۶۳	۴۱/۴		
سایر موارد	۳	۳/۸	۱	۱/۴	۴	۲/۶		

* از آن‌جا که پاسخ دهندگان امکان پاسخگویی همزمان به چند گزینه را توأم داشته‌اند، جمع درصد ذکر نشده است و میزان درصد براساس درصد واقعی، یعنی هر گزینه با کل پاسخ دهندگان، محاسبه گردید.

جدول ۳ توزیع فراوانی استفاده از شبکه اینترنت در کسب اطلاعات

استفاده از شبکه اینترنت جهت بازایی اطلاعات	گروه‌ها		پزشکی		غیرپزشکی		کل	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
استفاده می‌کنند	۶۵	۸۳/۳	۴۹	۶۶/۲	۱۱۴	۷۵		
استفاده نمی‌کنند	۱۳	۱۶/۷	۲۵	۳۳/۸	۳۸	۲۵		
جمع کل	۷۸	۱۰۰	۷۴	۱۰۰	۱۵۲	۱۰۰		

جدول ۴ توزیع فراوانی استفاده از لوح‌های فشرده نوری در کسب اطلاعات

استفاده از شبکه اینترنت جهت بازایی اطلاعات	گروه‌ها		پزشکی		غیرپزشکی		کل	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
استفاده کرده‌اند	۵۵	۷۰/۵	۳۵	۴۷/۳	۹۰	۵۹/۲		
استفاده نکرده‌اند	۲۳	۲۹/۵	۳۹	۵۲/۷	۶۲	۴۰/۸		
جمع کل	۷۸	۱۰۰	۷۴	۱۰۰	۱۵۲	۱۰۰		

کشور، کمبود وقت، فقدان سیستم امانت بین کتابخانه‌ای، به موقع نرسیدن اطلاعات، عدم همکاری کتابدار، و عدم آشنایی با زبان خارجی متون از جمله مشکلات ذکر شده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از بررسی رفتارهای اطلاع‌یابی اعضای هیأت علمی دانشگاه شاهد نشان می‌دهد که از لحاظ توزیع پراکندگی هیأت علمی بیش‌ترین تجمع مربوط به دانشکده پزشکی است. غالب پژوهش‌خوانندگان بین ۷ تا ۸ سال سابقه کار دارند. قوی‌ترین انگیزه برای جستجوی اطلاعات، «تدریس» (۹۲/۸ درصد پاسخ) و به دنبال آن، انگیزه‌های روزآمد کردن اطلاعات، و انتشار مطالب علمی قرار دارند. در حالی که در یافته‌های دیلمقانی [۳] مهم‌ترین انگیزه اعضای هیأت علمی رشته مکانیک، از کسب اطلاعات علمی ابتدا روزآمد کردن اطلاعات و سپس افزایش مطلوبیت در تدریس و شناسایی منابع ذکر شده است. همچنین در تحقیق نورمحمدی [۲] مهم‌ترین انگیزه‌های پژوهشگران مراکز تحقیقات مهندسی جهادسازندگی به ترتیب انگیزه امور پژوهشی، روزآمد کردن اطلاعات و ارضای شخصی از نظر معلومات عنوان شده است.

در مورد جستجوی منابع رسمی اطلاعات اعضای هیأت علمی، کتاب در درجه اول اهمیت قرار دارد و به دنبال آن، نشریات ادواری و مجموعه مقالات خارج از کشور به ترتیب در اهمیت بعدی قرار گرفته‌اند. در تحقیقات بیچلر و اودی و اکاچا نشریات ادواری در درجه اول اهمیت قرار دارند.

با آن‌که نشریات ادواری در زمینه علوم و فنون اهمیت فراوان دارند، معمولاً در تحقیقاتی که در کشور ما صورت گرفته، این‌گونه نشریات بعد از کتاب در اولویت بعد قرار می‌گیرند. علت این امر می‌تواند به موقع نرسیدن نشریات و در دسترس نبودن نشریات علمی باشد. اما در مورد مجاری غیررسمی اطلاعات، تلاش شخصی، حضور در گردهمایی‌های علمی داخل کشور، همکاران، متخصصین کتابداری، حضور در گردهمایی‌های خارج کشور و دانشجویان به ترتیب برای پاسخ‌دهندگان اهمیت داشته‌اند. در حالی که انتظار می‌رفت کتابداران نقش بسیار عمده‌ای در جستجو و جمع‌آوری اطلاعات داشته باشند، نتایج حاکی از نقش کم آن‌ها در تهیه اطلاعات است. دلیل این امر می‌تواند متخصص نبودن کتابداران کتابخانه‌ها باشد. از لحاظ استفاده از شبکه اینترنت ۷۵ درصد از پاسخ‌دهندگان از این شبکه استفاده می‌کنند که در بین گروه‌ها، گروه پزشکی از درصد بالاتری برخوردار است.

جدول ۵ توزیع فراوانی کمک‌کنندگان در جستجوی اطلاعات

کمک‌کنندگان در جستجوی و جمع‌آوری اطلاعات	فراوانی	درصد
کتابداران	۵۰	۳۲/۹
همکاران	۵۵	۳۶/۲
دانشجویان	۳	۲
سایر موارد	۴۴	۲۸/۵
جمع	۱۵۲	۱۰۰

همچنین تجزیه و تحلیل یافته‌ها نشان داد که کتاب با ۶۲/۵ درصد پاسخ‌ها در اولویت اول منابع رسمی قرار دارد و پس از آن به ترتیب، نشریات ادواری، مجموعه مقالات خارج کشور، مجموعه مقالات داخل کشور و پایان‌نامه‌ها قرار گرفته‌اند. در میان منابع غیررسمی اطلاعات، تلاش شخصی، حضور در گردهمایی‌های علمی داخل کشور، همکاران، متخصصین کتابداری و حضور در گردهمایی‌های علمی خارج به ترتیب در اولویت‌های بعدی قرار دارند. برای کسب اطلاعات کتابشناختی منابع، برگه‌دان کتابخانه‌ها بیش‌ترین پاسخ (۶۷/۸ درصد) و نرم افزارهای کتابخانه‌ای کم‌ترین پاسخ (۱۵/۱ درصد) را داشته‌اند. از لحاظ ساعات جمع‌آوری اطلاعات علمی بیش‌ترین پاسخ دهندگان بین ۳ تا ۶ ساعت از وقتشان را صرف جمع‌آوری اطلاعات می‌کنند.

جدول ۶ توزیع فراوانی تأثیر کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در جستجوی اطلاعات

تأثیر کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در جستجوی اطلاعات	فراوانی	درصد
خیلی زیاد	۴۰	۲۶/۳
زیاد	۳۵	۳۴/۹
متوسط	۴۱	۲۷
کم	۸	۵/۳
ضعیف	۱۰	۶/۶
جمع	۱۵۲	۱۰۰

حسب اطلاعات جدول ۶، ۳۴/۹ درصد پژوهش‌خوانندگان، کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی را در جستجو و جمع‌آوری اطلاعات زیاد مؤثر دانسته‌اند و فقط ۵/۳ درصد آن‌ها این مراکز را ضعیف ارزیابی کرده‌اند. در زمینه مشکلات و موانع کسب اطلاعات به ترتیب: محدود بودن امکانات برای دریافت اطلاعات از خارج، موجود نبودن منبع در کتابخانه مورد نظر، موجود نبودن منبع در داخل

- با عنایت به زمینه‌های کاری و شغلی اعضای هیأت علمی، منابع باید روزآمد بوده، با شیوه‌های تدریس و امور پژوهشی آن‌ها مطابقت داشته باشند.
- مجموعه نشریات ادواری هسته لاتین شناسایی و تهیه گردد.
- امکانات استفاده از شبکه اینترنت آسان‌تر در اختیار اعضای هیأت علمی قرار گیرد.
- استفاده از اینترنت و شیوه بهره‌گیری از آن به اعضای هیأت علمی خصوصاً گروه‌های غیرپزشکی آموزش داده شود.
- کتابداران متخصص در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی جذب شوند.
- امانت بین کتابخانه‌ای گسترش یابد.

منابع

۱. حاجبی، رابعه؛ میزان آگاهی پژوهشگران علوم پزشکی کشور از منابع اطلاعاتی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه پزشکی ایران، ۱۳۷۱.
۲. نورمحمدی، حمزه‌علی؛ مطالعه رفتارهای اطلاع‌یابی متخصصان مراکز تحقیقات مهندسی وزارت جهاد سازندگی، دانشور، سال هفتم، ش ۲۵، پاییز ۷۸، ص ۵۶-۵۱.
۳. دیلمقانی، میترا؛ بررسی رفتار اطلاع‌یابی اعضای هیأت علمی رشته مهندسی مکانیک در کسب اطلاعات تخصصی در پنج دانشگاه شهر تهران، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۵.
۴. میهن‌دوست، مرضیه؛ بررسی رفتار اطلاع‌یابی اعضای هیأت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
۵. نوروزی چاکلی، عبدالرضا؛ رفتارهای اطلاع‌یابی پژوهشگران مراجعه‌کننده به world wide web از طریق تماس با شبکه جهانی اینترنت مستقر در دانشگاه تربیت مدرس، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۹.
6. Leckie, Gloria. J.; Karen E. Pettigrew and Christian Sylvain. Modeling the information seeking of professionals: A general model derived from research on engineering, Health care professionals, and lawyers. *Library Quarterly*, Vol.66, No.2, pp.161-193.
7. Lumand, Edward; Mutsheva Athulang, 1990. "Information Seeking behavior among university of Botswana Science Faculty". *Information Development*, Vol.15, No.2, June. 1999.
8. Shaheen Majid; Ali A. Momtaz and S. Eisen Shitz Tamar 200. "Information Seeking Behaviour of Agricultural Scientists in Malaysia", *Library and information science Research*, 22:2, p.145-163.

در تحقیق نورمحمدی [۲] نیز متخصصان مراکز تحقیقات مهندسی جهاد سازندگی از این شبکه به‌طور وسیع استفاده کرده‌اند. غالب پاسخ‌دهندگان تأثیر اینترنت را در جمع‌آوری و جستجوی اطلاعات، عالی ارزیابی کرده‌اند و فقط ۶/۲ درصد پاسخ‌دهندگان این کانال را ضعیف دانسته‌اند. شاید دلیل این امر عدم استفاده صحیح، مشکل بودن ارتباط و آسان نبودن دسترسی به اینترنت باشد. به نظر ۸۸/۱ درصد از اعضای هیأت علمی دانشگاه شاهد، کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی دارای ارزش بالایی بوده‌اند. این یافته تا حدودی با یافته‌های نورمحمدی [۲] و دیلمقانی [۳] مطابقت دارد. احتمالاً نیافتن منابع مورد نیاز و سایر موانع دستیابی به اطلاعات موجب شده که این مراکز در نزد بقیه پاسخ‌دهندگان از ارزش پایین‌تری برخوردار باشند.

غالب افرادی که در امر دستیابی به اطلاعات علمی و فنی با موانع و مشکلات مواجه بودند، دلیل اصلی آن را موجود نبودن منبع در کتابخانه مورد نظر، محدود بودن امکانات برای دریافت اطلاعات از خارج کشور و موجود نبودن منبع در داخل کشور ذکر کرده‌اند. این امر می‌تواند به دلیل کمبود منابع و موانع و مشکلات باشد. آزمون فرضیه اول یعنی بین گروه‌ها در استفاده از اینترنت تفاوت معناداری وجود دارد. با استفاده از آزمون کای دو مورد آزمون قرار گرفت. با توجه به اندازه مربع کا به دست آمده ($\chi^2 = 5/93393$) با درجه آزادی ۱ در سطح مقدار ($P < 0/05$) فرضیه اول تأیید نشد. فرضیه دوم، یعنی «بین گروه‌ها در استفاده از لوح‌های فشرده نوری تفاوت معنادار وجود دارد» نیز از طریق آزمون کای دو آزمون شد. نتایج نشان می‌دهند که با ۹۵ درصد اطمینان، فرضیه دوم پژوهش تأیید شده است؛ یعنی با توجه به کای دو به دست آمده ($\chi^2 = 8/47408$) با درجه آزادی ۱ ($df=1$) و سطح معناداری بدون $\alpha = 0/0036$ مقدار می‌توان گفت این رابطه معنادار است.

پیشنهادها

- با توجه به نتایج به دست آمده از بررسی رفتارهای اطلاع‌یابی اعضای هیأت علمی دانشگاه شاهد پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:
- مجموعه‌سازی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی با توجه به رفتارهای اطلاع‌یابی استفاده‌کنندگان انجام گیرد.

